

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 10

15. August

67. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1946

GENERAL MOTORS AUTOMOBILER

PETER HENRIKSEN

DUMPEN 12-14

Telefoner 1250 - 1251 - 1252

Omstilling til alle Afdelinger

VIBORG

Generatorer til Automobile og Traktorer

Midtjyllands største Generatorværksted

FABRIK FOR CYLINDERARBEJDE

Eget Malerværksted . . . Byens største Autoværksted.

Stort Lager af Reservedele

Hvorfor selv løbe Risikoen, naar vi overtager

Brandforsikring

Indbrudsforsikring

Vandskadeforsikring m. m.

♦ Forlang Tilbud paa alle Arter Forsikringer. ♦ Gratis Vejledning. ♦

^{1/8} **NORDISK BRANDFORSIKRING**

GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

ANDELS-PENSIONSFORENINGEN

Vestre Boulevard 47. Tlf. C. 2728.

(Gensidigt Pensionsforsikringssekskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelsese- og Børnerenter.

HELLESENS Haandlygte Model 1942
er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS Haandlygte, Model 1942
giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS
verdenskendte Tør-
element

HELLESENS
Haandlygte
Model 1942
I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i
Jægerhytten

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-
HAAB

TRELLOSE PR. HERLUFMAGLE - TLF. SKELBY 83
Under Kontrol af Sydsjællands Planteavlsudvalg.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.

Hoved-Kollektionen. Fred-
riksberggade 2, København K.

Røde Drænpør

2" — 12"

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa

Telefon 2127

Indhent Tilbud

Dansk Brandforsikringssekskab

"VERMUND"

af 1904 - gensidigt Selskab.

Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ølgod

Telefon 58

RØDE DRÆNRØR

føres altid paa Lager fra 2" til 8". — Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.

Telefon 187.

Kroghsgades Cementstøberi

v/ J. C. HALVORSEN
& SØNNER.

Kontor: Dannebrogsgade 22,
Aarhus.

Tlf. 5019—5020.

Ny Fabrik i Vejlbj.

Tlf. Riisskov 9319.

Alt i Betonvarer D. S. 400.

Petersværk Betonvare-Industri. Nørresundby. — Tlf. 1055 (2 Lin.)

Alt i Betonvarer efter D. S. 400.

Renseanlægget „Ringtanken“ (Dansk Patent Nr. 59820).

Egne Fremstillingsmetoder af højeste Standard.

RØDE DRÆNRØR
TAGSTEN
MURSTEN
=

Kählers Teglværk
KORSØR

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup
Telefon 67 Ulstrup

HORN BÆK Cementvare- og Mørtelfabrik

Marius Ødum

Telef. 400 Randers

Kun $\triangle$ -mærkede Varer
føres. - Største Lager.
Bedste Kvalitet. - For-
lang Tilbud.

Bjerringbro Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

Alle $\triangle$ -mærkede Rør
Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket $\triangle$
Imprægnering
Brøndrør

Stenvad Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle $\triangle$ mærkede Rør føres
Altid leveringsdygtig

Nivaagaards Teglværk

Telf. Nivaa Nr. 9 Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — Lerrør med
og uden Muffe fra 6" til 15"

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

PRIMA, RØDE DRÆNRØR

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

RESENBRO CEMENTSTØBERI

v/ Ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer
Mrk. $\triangle$ i alle gangbare Di-
mensioner fra 10—60 cm saa-
vel med som uden Muffe.

FORLANG TILBUD

Røde — 2"—12"— Drænrør.
Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Rosenørnsallé 18. — København V. — Central 282.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Grønsdal Hammerværk pr. Vejle
Grundlagt 1867

Specialitet: **Tørvegrebe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.**
Alle Slags Grebe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer
og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

Landmændenes eget gensidige Forsikringsselskab

„Hagelskadeforsikringen for Jylland“.

Danmarks største Selskab i denne Branche har nu i 80 Aar (Siden 1866) ydet de jyske Landmænd en fuld betryggende Forsikring mod Tab ved Haglskade paa Markagrøder til den lavest mulige Aarspræmie. —

Gennem Reassurance er Medlemmernes solidariske Ansvar nu stærkt begrænset.

Indmeldelser modtages af de i hvert Herred ansatte Distriktsforstandere eller ved Henvendelse til **Foreningens Hovedkontor, Ryesgade 33, Aarhus, Direktør Walter Houlberg.** — Telefon 1284. —

Bestyrelsen for fornævnte Forening:

*Chr. Lüttichau, Tjele, Formand. H. Skau, Hammelev.
Proprietær Suhr-Kirketerp, Alstrupgaard pr. Hadsten.
Kr. Kristiansen, Højvang pr. Daugaard.*

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Set. Mathiasgade 31—33.
Tlf. Viborg 802—803.

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

HERNING

Telefon 10 og 314

Østergade 6

Kontortid

10—12,30 og 14.30—17

SIN

Livsforsikring

Livrenteforsikring

Ulykkesforsikring

Ansvarsforsikring

Hospitalsforsikring

Grundejerforsikring

Automobilforsikring

tegner man i

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897 ■ Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontorer:

St. Kongensgade 128 — Grønningen 17, København K.

Telefon 2860

Indhent Tilbud!

L. KRISTENSEN

REMINGTON OG REMTOR
SKRIVEMASKINER

DANMARKS ÆLDSTE
SKRIVEMASKINE-FIRMA

FREDERIKSBERGGADE 1 A
KØBENHAVN K.

Spedalsø Cementvarefabrik

R. Jensen . Indeh. J. Jensen
Tell. 504 Horsens

Imprægnerede Rør efter
Ingeniørforeningens
Normer, Drænrør i forsk.
Dimens. fra 10-50 cm.

Forlang Tilbud.

CARLO MORTENSEN

BOGTRYKKERI
& KARTONNAGE

VIBORG

Telefon 355

Dansk Landbrugs- og Handelslaboratorium

ved R. KROGH

Odense - Telefon 1731 - 2 Lin.

Herning Hede- & Diskontobank.

10—12 $\frac{1}{2}$. 2 $\frac{1}{2}$ —5.
Telefon 5, 273 og 720.

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. Farimagsgade 41 . København V.
Kannikkegade 18 . Aarhus

Alt Entreprenørmateriel

Leverander til Hedeselskabet

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET

SKOVFRØKONTORET

IOHANNES RAFFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VÅLBY · TELF. VÅLBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse
ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse
af Proveniensen. — Prisliste sendes paa Forlangende.

Brostrøms
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov —

Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

A/s Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

Hulkjærhus
Planteskole

Rødkjærsgade
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

PALUDANS
PLANTESKOLE

— KLARSKOV —
130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

orlang Prisliste.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Frøavlscetret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 353
Frøavl og Frøhandel

Randers
Planteskole

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede Planter
til Have, Mark og Skov

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)

— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

A/s SØNDERJYDSK
FRØFORSYNING

Frøavl & Frøhandel

Aabenraa

Telefon 3047

Spejlborgs Planteskole

Brønderslev

Telefon 382

Skov-,

Læ- og
Hækplanter

Stryg elektrisk

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

Forlang den hos Deres Købmand

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:
Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228
Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

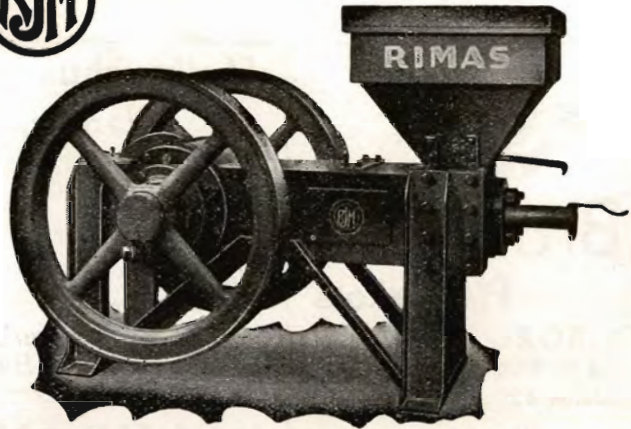
Varde Bank Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

SKIVE DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

„RIMAS“ TØRVEPRESSERE
„RIMAS“ ÆLTEVÆRKER
„RIMAS“ FORMTØRVSPRESSER

er uovertrufne i Kvalitet, Driftssikkerhed, og Økonomi.
Indgiv Deres Bestilling i god Tid.

Ringsted Jernstøberi
& Maskinfabrik A/s

Danatex Træfiberplader

100 % dansk – mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/s L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring

Tlf. 14350 . Gensidigt Selskab . Reventlowsgade 14 . København V.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 10

15. August 1946

67. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgaar ca. 16 Gange aarligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 40 Øre pr. mm. Oplag 19,200 Eksemplarer.

Indhold: Hedeselskabets Repræsentantskabsmøde i Frederikshavn. — Kasserer L. A. Poulsen. — De samvirkende Plantningsforeninger. — Forstander Th. Tøttrup, „Lyng“. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Mindre Meddelelser.

Hedeselskabets Repræsentantskabsmøde i Frederikshavn.

Hedeselskabets Aarsmøde i Frederikshavn den 18. Juni havde i Aar igen det Præg af Fest og Stemning, som har været savnet i en Del Aar. Der var stor Tilslutning, og Frederikshavn By havde anstrengt sig paa det smukkeste for at give Aarsmødets Deltagere det bedst mulige Indtryk af Byen.

Der var indbudt Gæster fra Færøerne, Norge og Sverige, og disse Gæster gav da ogsaa Aarsmødet en særlig Karakter. Fra Færøerne var mødt Lagtingsmand, Sysselmand *Djurhuus* og Statskonsulent *Jacobsen*, fra Norge kom Det norske Skogselskaps Formand, Godsejer *Leiv Blakstad* og fra Sverige kom Direktør, Jägmästare *A. Wigelius* som Repræsentant for Skogselskapet i Gøteborg, medens Svenska Skogsvårdföreningen i sidste Øjeblik havde meldt Forfald for sin anmeldte Repræsentant. Paa forskellig Maade var disse Gæster Genstand for megen Opmærksomhed, idet Hedeselskabet derigennem ønskede at give Udtryk for sin Glæde over, at de faglige Forbindelser udadtil igen var knyttet.

Aarsmødet aabnedes

paa Hoffmanns Hotel Kl. 9 af Formanden for Repræsentantskabet, Hofjægermester *Mourier-Petersen*, Rugaard, der indledte med varme Velkomstord til de forskellige Gæster.

Med Forsamlingens Tilslutning vedtoges det at sende Hedeselskabets Protektor, Hans Majestæt Kongen en telegrafisk Hilsen og Hyldest.

Efter at have meddelt hvilke Repræsentanter, der havde været

forhindret i at komme til Stede, udtalte Formanden smukke Mindeord om Repræsentant i Hedeselskabet, Statsrevisor *Vanggaard*, Vandstedhus, der var afgaaet ved Døden. Et »Ære være hans Minde« gav Forsamlingen Tilslutning ved at rejse sig.

Planen for Dagens Forløb og for Udflugten Dagen efter blev meddelt, hvorpaa Direktør *Niels Basse* aflagde

Aarsberetningen,

saaledes som den har været offentliggjort i de to foregaaende Numre af Hedeselskabets Tidsskrift.

Beretningen og Regnskabet var samtidig omdelt i trykt Form til Aarsmødets Deltagere. Af tekniske Grunde havde det ikke i Aar været muligt forud at fremsende Beretningen til Repræsentanterne, hvad Direktør Basse dog heller ikke fandt Anledning til at beklage, idet han i sin Indledning meddelte, at han i Virkeligheden kun nødigt saa Beretningen udsendt, inden den var aflagt paa Aarsmødet.

Den omfattende Beretning blev paahørt med megen Opmærksomhed, idet den udførligt redegjorde for Arbejdet og Begivenheder indenfor Selskabets Virksomhed i det forløbne Aar. Beretningen hilstes med Bifald.

Forhandlingen

indledes af *Formanden* med hjertelige Velkomstord til Landbrugsministeriets ny Medlem af Hedeselskabets Bestyrelse, Departements-

Departementschef Stahl Schmidt.

chef *Stahlschmidt*, der her for første Gang deltog i Aarsmødet som Afløser for fhv. Departementschef Wilcke. Formanden gav Udtryk for sin Tillid til, at der fortsat maatte blive et godt Samarbejde mellem Landbrugsministeriet og Hedeselskabet med Departementschefen som Formidleren.

Departementschef *Stahlschmidt* takkede med det samme for de venlige Ord. Allerede som Kontorchef havde han haft rig Lejlighed til at beskæftige sig med Hedeselskabets Sager og lært at værdsætte dets Arbejde. Naar Direktør Basse i sin Beretning havde nævnt, at Hedeselskabet ikke var alt for glad for at have med Tørvekontrollen at gøre, saa vilde han straks sige, at Land-

brugsministeriet til Gengæld var meget glad for, at Hedeselskabet havde paataget sig netop det Arbejde.

Gaver.

Bestyrelsens Formand, Hofjægermester *Lüttichau* redegjorde for en Række Gaver i Aarets Løb: Dr. phil. *William Christensen* og Gaardejer *Søren Johansen*, Holsted, har hver skænket 100 Kr., Kreditforeningsrepræsentant *Mads Eriksen*, Sjørslev, 500 Kr., *Vojens og Omegns Mergelselskab* 186 Kr. 52 Øre og *Alpedalgaards Mergelselskab* 195 Kr. 19 Øre. Desuden har Fru *Agnete Laage Nielsen*, f. Laage-Petersen, skænket en Aktie paa 100 Kr. i Plantningsselskabet Steen Blicher og en Aktie paa 50 Kr. i A/S Tirslundplantagen. Endelig har Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch* skænket Aktier for 25 000 Kr. i A/S Jydsk Landvinding og Direktør *Niels Basse* Aktier for 500 Kr. i samme Selskab.

Hofjægermester *Lüttichau* takkede for de forskellige Gaver, og rettede en særlig Tak til Godsejer *Hasselbalch*, der havde været Sjælen i Foretagendet, da A/S Jydsk Landvinding skulde oprettes og der skulde skaffes Penge til det. Hedeselskabet havde ladet samle en Række Billeder fra de Steder, hvor Jydsk Landvinding havde virket, og Taleren overrakte den smukt udførte Mappe med Billederne til Dr. *Hasselbalch* med Tak for dennes Arbejde i Heden.

Medlemstallet er atter gaaet frem, saaledes at det nu er 17 025. Af de nye Medlemmer er 104 livsvarige med et samlet Bidrag paa 10 850 Kr., der som sædvanligt er overført til Reservefonden.

Til Slut rettede Hofjægermester *Lüttichau* en Tak til forskellige Sider. Tak til Ministeriet, vi er overordentlig glade for det Samarbejde, vi har med Ministerierne, navnlig Landbrugsministeriet, hvorunder vi hører hjemme. Der kan altid være Ting, vi ser forskelligt paa, men Samarbejdet er godt. I Dag bør der sendes en særlig Tak til vor tidligere Landbrugsminister *Bording*, vi bør tænke paa ham og sige ham Tak for, at han igennem Aarene har hjulpet os paa mange Maader. Dernæst en varm Tak til fhv. Departementschef *Wilcke*, der baade som Departementschef og som Medlem af Hedeselskabets Bestyrelse har ydet Hedeselskabet fortrinlig Støtte gennem mange Aar. Departementschefen fulgte altid Hedeselskabets Virksomhed med varm og levende Interesse. En Tak ogsaa til Personalet, hvis Arbejde Beretningen giver et saa fortrinligt Billede af.

Regnskab og Budgetter

blev forelagt og godkendt uden Bemærkninger.

Forskellige Bemærkninger.

Forhandlingen blev ikke langvarig, idet Repræsentanterne, som Regelen er blevet, foretrak at fremsætte de særlige Spørgsmaal i Eftermiddagens lukkede Møde.

Godsejer *Kieldsen*, Lynderupgaard, indledede med at advare mod den stigende Lyst til at tage mod Tilskud fra Staten, idet han mente, at Statstilskud skadede paa mange Maader. Bl. a. vilde han mene, at Statstilskudene til Tørveproduktionen var en af Aarsagerne til, at Landbruget ikke kunde faa Folk i Sommermaanederne. Hedeselskabet er et af de Selskaber, der gavner vort Land mest, men det vilde ikke gavne, om Selskabet var med til at istemme Raabet om Tilskud.

Direktør *Niels Basse*: Godsejer *Kieldsen* gav Udtryk for et Synspunkt, som maaske mange er tilbøjelig til at give Godsejeren Ret i, men som man ved nærmere Betragtning ikke kan følge. Af Beretningen fremgaar, at Staten ved en Indsats paa 100 Mill. Kr. — ikke til Hedeselskabet, men til Landbruget — har tilvejebragt et Merudbytte paa over 50 Mill. Kr. aarligt.

Disse Tilskud har været i høj Grad annimerende og afgørende for Arbejdets Omfang, og Samfundet er i høj Grad interesseret i, at Staten har givet disse Penge ud, thi uden denne Støtte var Arbejdet aldrig kommet i Gang.

Det er nødvendigt at opretholde Tilskudet til Fredskovplantagerne. Disse Arbejder er af den største samfundsmæssige Betydning, men de maa udføres paa lang Sigt. Iværksættelse vil være betinget af et betydeligt Tilskud til Anlægget.

Hofjægermester *Neergaard*, Tirsbæk, takkede for Beretningen, som han fandt gav et fortræffeligt Billede af Virksomheden. M. H. t. Spørgsmaalet om Tilskud maatte Taleren stille sig tvivlende overfor, om den Jord, der bliver drænet, ellers kunde betale Dræningen.

Vilde gerne have at vide, hvorledes det kunde gaa til at Plantage-regnskabet udviste saa stort et Overskud med en Gennemsnitshugst paa 2,7 m³ pr. ha?

Direktør *C. E. Flensborg* udtalte ligeledes sin Glæde over Beretningen og navnlig over Beretningen om Plantningsvirksomheden, der viste hvorledes Interessen stadig var levende i Befolkningen for Plantning. Det kan ikke nytte noget at stryge Tilskuddet eller nedsætte det. Plantning paa daarlig Jord kan ikke betale sig, der vil gaa op til 60—70 Aar, inden saadanne Plantager giver Udbytte. Hvis saadanne Arbejder ikke støttedes, vil der gaa lange Tider, inden saadanne indtegnede Arealer bliver tilplantede, og Staten kan meget godt være tjent med at give $\frac{2}{3}$ i Tilskud, som den nu har givet i en Aarrække. Det er nødvendigt at gøre noget for ogsaa at faa tilplantet produktive Arealer, vi har i allerhøjeste Grad Brug for Træ. 8 % Skov i dette Land er alt

for lidt, vi maa op paa 15—20 0/0, saa vi faar et Skovareal, vi kan være bekendt. Jeg vil gerne lægge et godt Ord ind overfor Departementschefen, saa vi undgaar den bebudede Nedsættelse af Statstilskuddet til Fredskovplantagerne.

Overskuddet paa Hedeselskabets Plantageregnskab stammer til Dels fra Selskabets Planteskoler.

Taleren udtalte til Slut sin Glæde over at se Repræsentanter fra Færøerne til Stede. Hedeselskabet har gennem 40 Aar arbejdet med Skovplantning paa Færøerne, og det ser ud til, at der ogsaa deroppe kan rejses Skove. Det er en god Ting her at kunne nævne, at Hedeselskabet ogsaa arbejder paa Færøerne.

Gaardejer *Nagstrup*, Ulfborg, fremhævede, hvor stor Betydning det havde, at en Privatmand kunde faa Tilskud til Plantning af en Plantage. Det størst mulige Tilskud til noget saadant maa hilses med Glæde. Tak til Direktør Basse, fordi han har fremdraget Oplysningen om Merudbyttet ved Grundforbedringsarbejderne. Det er værdifulde Oplysninger.

Da ikke flere ønskede Ordet godkendtes Beretningen og Formiddagsmødet sluttedes.

Det lukkede Møde

behandlede en Række Spørgsmaal af mere intern Karakter.

Valg.

Til Medlemmer af Repræsentantskabet genvalgtes i Henhold til Vedtægternes § 6 Direktør *C. E. Flensborg*, Godsejer *C. C. Branth* og Landstingsmand *Martin Sørensen*.

Som Medlemmer af Kasse- og Regnskabsudvalget genvalgtes Godsejer *K. Kiildsen* og Folketingsmand *L. Nørskov* med Godsejer *Olufsen* som Suppleant.

Som Suppleant til Bestyrelsen genvalgtes Godsejer *K. Kiildsen*, og Hofjægmester *Chr. D. Lüttichau* genvalgtes som Medlem af Bestyrelsen.

Som Formand for Repræsentantskabet genvalgtes Hofjægmester *Mourier-Petersen* og Godsejer *K. Kiildsen* som Næstformand.

Til Mødested næste Aar valgtes *Sønderborg*.

Om Eftermiddagen havde Frederikshavn By inviteret Aarsmødets Deltagere til en Rundtur i Byen og Oplandet, en Tur, der blev meget fornøjelig og interessant.

Den følgende Dag startede Repræsentanterne og Gæsterne paa en vel tilrettelagt Biltur for at bese forskelligt af Hedeselskabets Virksomhed i Landsdelen. Der indlededes med Besøg i den naturskønne *Tolne*

Plantage, hvorfra Turen gik til *Mosbjerg* og *Kragsskovhede Statslejre* med Jerup-Arealerne, som A/S Jydsk Landvinding i sin Tid erhvervede for at gennemføre den stort anlagte Kultivering af Doppe- og Rimmerarealerne, som Staten har overtaget Fuldførelsen af. Det var derefter Meningen at køre over Gaardbo Sø med de store afvandede Arealer, men Regnvejr medførte kun et kortere Besøg ved Gaardbo Sø, og Turen fortsattes derefter direkte til Skagen, hvor Udflugten kulminerede i en fornøjelig Frokost.

Der var, trods det noget uheldige Vejr, stor Glæde over, at det igen, efter de mellemliggende Aars Vanskeligheder, havde været muligt at slutte Aarsmødet med en Udflugt.

Kasserer L. A. Poulsen.

I Februar Maaned kom Kasserer ved Hedeselskabets Hovedkontor i Viborg *L. A. Poulsen* til Skade ved at blive blæst omkuld paa Gaden, saaledes at der blev Brud paa Hoften, og han maatte indlægges paa Sygehuset. Her viste Bruddet sig at være meget kompliceret, saa det kun vanskeligt blev lægt. Alting tegnede dog til, at Kassereren paany skulde komme oven Senge, men forleden stødte en Lungebetændelse uventet til, og den 14. Juli afgik han pludseligt ved Døden.

L. A. Poulsen var født i Gullev den 8. Januar 1896. Efter Præliminæreksamen blev han uddannet som Bankmand og Kasserer i Andelsbanken, hvorfra han i 1927 blev Medhjælper i Kreditforeningen i Viborg, for saa i 1931 at ansættes ved Hedeselskabet, hvor han ved Kasserer Iversens Afgang i 1940 blev udnævnt til Kasserer.

Faa Mennesker har som L. A. Poulsen forstaaet ved Flid og Paaidelighed at skabe Respekt om sin Gerning. Han var afholdt som faa, og den meget stilfærdige og beskedne Mand udfyldte Kassererstillingen ved Hedeselskabets Hovedkontor paa en Maade, der ikke alene vidnede om Karakterstyrke og Dygtighed, men ogsaa blev et Eksempel for andre.

L. A. Poulsen efterlader sig Hustru og en gammel Fader.

De samvirkende Plantningsforeninger.

Fra Aarsmødet i Silkeborg.

Det blev et godt og lærerigt Aarsmøde, De samvirkende Plantningsforeninger afholdt i Silkeborg den 31. Maj, et Møde, der fortalte levende om vaagen Interesse for alt, hvad der vedrører Plantningsagen. Der var mødt godt et Par Hundrede Deltagere fra alle Kanter af Landet, og Aarsmødet gav sikkert de fleste friske Impulser og ny Lyst til at fortsætte og udvide Arbejdet for den uundværlige Læplantning.

Aarsberetningen

blev forelagt af Formanden, Folketingsmand *L. Nørskov* og omfattede de sidste 2 Aars Arbejde, idet Forholdene havde umuliggjort et Møde i Fjor.

Indledende udtalte Formanden smukke Mindeord om Skanderborg Plantningsforenings tidligere Formand *R. P. Randlev*, der var afgaaet ved Døden siden sidste Møde.

Siden sidst har forskellige sønderjydske Plantningsforeninger holdt 25-Aars Jubilæum, og Formanden bragte de jubilerende Foreninger en hjertelig Lykønskning.

Samvirksomheden omfatter nu 72 Foreninger, idet *Mariager Plantningsforening* er kommet til i 1945.

Arbejdet for en ny Hegnslov.

Formanden oplyste, at Landbrugsministeriet den 24. April endelig har nedsat en Kommission med den Opgave at behandle Spørgsmaalet om Revision af Lov af 6. Marts 1869 om Hegn og af Lov Nr. 53 af 25. Marts 1872 om Mark- og Vejfred og fremkomme med Forslag til Afløsning af de nævnte to Love. Spørgsmaalet om Beliggenhed af Skellinier behandles af den Kommission, der er nedsat til Revision af Udstykningsloven. Til Formand for Kommissionen er udnævnt Kontorchef i Landbrugsministeriet *S. Kinch* og til Medlemmer iøvrigt udnævnt: Landinspektør *A. L. Birk*, Hjørring (for Landinspektørforeningen), Overførster *Fabricius*, Vallø (Dansk Skovforening), Proprietær *K. Røhr Lauritzen* (Landboforeningerne), Husmand *Laurits Nielsen*, *V. Aaby* (Husmandsforeningerne), Folketingsmand *L. Nørskov* (Plantningsforeningerne), Afdelingsleder *B. Steenstrup* (Det danske Hedeselskab), Ekspeditionssekretær *K. O. Møller* (Indenrigsministeriet) og Fuldmægtig *J. Nørgaard* (Ministeriet for offentlige Arbejder). Kontorchef *Kaare*, Landbrugsministeriet, vil deltage i Kommissionens Møder og dens Sekretær er Fuldmægtig i Landbrugsministeriet *Helge Larsen*.

Hermed er der naaet et vigtigt Skridt fremad, udtalte Formanden, et Skridt, som vi længe har haabet paa. Vi takker Landbrugsministeriet og haaber nu paa et godt Resultat, idet denne Sag er saa vigtig for os.

Der har som sædvanlig været ført Forhandlinger om Plantepriserne og opnaaedes en lille Prisnedsættelse for Rødgran. Der er stadig stor Udvikling i Plantningsarbejdet og Antallet af Planter udleveret gennem Foreningerne er i stadig og glædelig Stigning.

Tiden er nu inde, hvor vi kan sætte ind med kraftigere Agitation for Plantningssagen, vi trænger til mange flere Hegn til at hæmme Vindens skadelige Virkninger.

Tyskernes Hærgen i Smaaplantninger, Hegn og Plantager omtaltes, og Formanden mindede om det store Genopbygningsarbejde, der nu maatte tages op, men som han ogsaa mente, at man var parat til indenfor alle de 72 Foreninger.

Det vilde være udmærket, om Plantningsforeningerne vilde interessere sig for Videreførelsen af Vedligeholdelse og Tilsyn med det Arbejde, som er udført af Det flyvende Korps. Det er ikke tilstrækkeligt, at en Plantning udføres, men den maa ogsaa vedligeholdes. Der ligger her en stor Opgave for Plantningsforeningerne langt ind i Fremtiden. Rene Plantninger er en Fryd for Øjet, og Formændene bør animere Folk til at følge denne Betingelse for at faa et godt Resultat af Arbejdet.

Formanden rettede derefter en Tak til forskellige Sider og sluttede med nogle hjertevarme, manende Ord ud fra Verslinierne: »Sværdtid er endt, det er Plovtid paany, Vennetid, Frændetid, Grotid og Gry«. Beretningen hilstes med kraftigt Bifald.

Om Plantningsarbejdet

aflagde Afdelingsleder *B. Steenstrup* derefter en udførlig Beretning, der for en Dels Vedkommende faldt sammen med de Oplysninger fra Hedeselskabets senere Aarsmøde, der er refereret i Hedeselskabets Tidsskrift Nr. 8.

Plantningsforeningernes Virksomhed i de senere Aar illustreres bedst ved følgende Tal, der angiver Omfanget af Planteudleveringerne:
1938: 8,5 Million — 1939: 9,9 Million — 1940: 10,7 Million — 1941: 17,0 Million — 1942: 22,1 Million — 1943: 23,2 Million.

Det er, som om der ved Krigens Udbrud er blevet voksende Forstaaelse for Læplantningens Betydning og voksende Vilje til at yde noget som Modvægt mod de nedbrydende Kræfter, der var i Gang, og jeg synes Plantningsforeningernes Folk har Grund til at være glade over det store Arbejde, som det lykkedes dem at udføre. I 1944, det sidste og vel i mange Henseender det bitreste Krigsjaar, blev der uddelt 24,4 Million Planter, d. v. s. at Planteforbruget blev sat endnu en Tak i Vejret.

Medens Antallet af Modtagere i 1938 var 11 900, var der i 1944 19 300 Landbrugere og lign., der fik Læplanter gennem Plantningsforeningerne, d. v. s. at Antallet af Modtagere i de nævnte Aar blev næsten fordoblet, samtidig med at de udleverede Plantemængder blev næsten tredoblede. Jeg kan

hertil føje, at Stigningen særlig hidrører fra Plantningsforeningernes normale Virksomhed, idet kun 7 af de godt 24,4 Mill. Planter, der er uddelt i 1944, er anvendt af Hedeselskabets flyvende Korps.

I det sidst forløbne Aar, 1945, er der til 17 077 Plantemodtagere uddelt ialt 19,5 Mill. Planter. Stigningen fra de foregaaende Aar har ikke helt kunnet fastholdes, men undersøger vi Regnskabet nærmere, viser det sig igen, at det er Det flyvende Korps, der har haft et væsentligt mindre Forbrug end beregnet, medens Plantningsforeningerne som saadan har indkøbt ligesaa mange Planter som i det foregaaende Aar. Iøvrigt har naturligvis den almindelige Mangel paa Arbejdskraft bevirket, at der i det forløbne Aar ikke har kunnet forberedes saa store Plantningsarbejder, som Folk i og for sig har ønsket.

De 19,5 Mill. Planter har kostet 1,2 Mill. Kr.	
Statstilskudet har udgjort 50 % heraf eller ialt	613 000 Kr.
hvoraf 528 500 Kr. ($\frac{4}{5}$) er medgaaet til Nedsættelse af Plan- teprisen, medens Resten, 84 800 Kr. ($\frac{1}{5}$), er anvendt til »Sær- lige Formaalk«.	
Iøvrigt er der af Bevillingen til Læhegn og Smaaplantning, der var paa ialt 725 000 Kr., anvendt som ekstraordinære Tilskud til Sønderjylland	20 000 Kr.
og til Jordarbejde i Forbindelse med Læplantninger	25 000 Kr.
hvorefter der af den samlede Bevilling er anvendt	<u>658 000 Kr.</u>

Til de Planter, som Korpset har anvendt, har Nedsættelsen i Plan-
teprisen som bekendt andraget 50 %, til Efterbedring endda 100 %.

Der kan være Grund til med et Par Ord at omtale Bevillingen til Jord-
arbejde. Der var til dette Formaal afsat 30 000 Kr., medens kun 24 600 Kr.
blev anvendt. Af disse Penge gives der et Tilskud paa 100 % til Jordarbejde
paa saadanne Lokalteter og hos saadanne Lodsejere, hvor de enkelte Plant-
ningsforeninger finder, at der er Grund dertil. Man skulde tro, at det vilde
være meget let at faa en saadan Bevilling opbrugt, idet der ikke til Penges-
nes Anvendelse knytter sig ubehagelige Betingelser af nogen Art, og For-
holdet er da ogsaa det, at der hvert Aar, naar vi indkalder Ansøgninger fra
de enkelte Plantningsforeninger, maa skæres ret betydeligt ned paa Krave-
vene for at faa Pengene til at slaa til, men saa sker det, og det er ikke al-
ene i Aar, at adskillige Plantningsforeninger hen sidst paa Regnskabsaaret
meddeler, at de desværre ikke kan naa at faa Pengene brugt, og Resultatet
er, at vi maa tilbagebetale Statskassen et ret betydeligt Beløb, som der i og
for sig vilde have været god Brug for. Jeg vil derfor henstille, at Forenin-
ger, der ikke mener at kunne faa anvendt et eventuelt bevilget Beløb, med-
deler dette i saa god Tid, at andre, der har Arbejde, de gerne vil have ud-
ført, kan naa at komme i Betragtning.

Ogsaa om det Beløb, der er afsat til »Særlige Formaalk«, kan der være
Grund til at sige nogle Ord.

Jeg vil ikke beklage mig over, at disse Penge ikke finder Anvendelse,
for det gør de i de allerfleste Tilfælde, men naar man gennemgaar de til
Hedeselskabet indsendte Regnskaber, kan man undertiden faa det Indtryk,
at Anvendelsen af Beløbet volder Plantningsforeningerne stort Hovedbrud.

I og for sig synes jeg, at der er uhyre mange Opgaver, som kan tages
op, og som netop dette Beløb gør det muligt at løse. Lad mig blot nævne
noget som Anlæg af Demonstrationslæplantninger, d. v. s. Mønsterplantnin-
ger, hvor Foreningens Medlemmer kan se, hvordan et helt førsteklasses Hegn
og Læbælte skal se ud, hvordan det renholdes og vedligeholdes, særlige
Tilskud til Læhegnplantning ved nyoprettede Husmandsbrug, Frugthaver,
Gartnerier el. lign., og saa naturligvis Præmiering af særlig smukke Hegns-
og Læplantninger, men ogsaa kun af saadanne.

Paa den anden Side er jeg klar over, at det i disse Aar, da Planteind-
købet andrager betydelige Beløb, er mange Penge, der bliver til Disposition,
og maaske er det for mange. Jeg vil gerne til dette Spørgsmaal have For-
samlingens Udtalelse. Skal vi fastholde de 10 %, eller skal vi arbejde for en
Ordning, hvorefter f. Eks. Tilskud til Planterprisen ansættes til 45 % og
»Særlige Formaalk« til 5 %.

Under ingen Omstændigheder maa det gaa saaledes, at vi bruger Pengene, hvor der ikke er Brug for dem, f. Eks. til klækkelige Præmier til Plantningsfolk, der ikke har præsteret noget udover det almindelige; at noget saadant sker, kan man undertiden faa stærk Mistanke om ved Gennemgang af Regnskaberne.

Jeg kan nævne, at i det forløbne Aar har

14	Plantningsforeninger	haft	fra	1000—2000	Kr. til	»Særlige	Formaal»,
5	»	»	»	2000—3000	»	»	»
4	»	»	»	3000—4000	»	»	»
2	»	»	»	4000—5000	»	»	»
1	»			med over 5000	»	»	»

Det er naturligvis store Beløb, og jeg spørger Forsamlingen: Er de for store?

Plantningsafdelingens Kontor i Viborg har i November i Fjor til alle Foreningerne udsendt en Skrivelse, hvori vi har forsøgt at henlede Opmærksomheden paa visse Regler, som maa iagttages ved Anvendelse af og Regnskabsaflæggelse for de betydelige Tilskud fra Staten. Det er kun rimeligt, og det forlanges af os, at Pengene bliver anvendt i Overensstemmelse med de fastsatte Regler, og naar vi fra Viborg gør kritiske Bemærkninger, er det derfor ikke for at genere Foreningerne, men udelukkende for om muligt at forebygge, at der foregaar Ting, som med Rette kan kritiseres fra Myndighedernes Side. Et af de Forhold, mod hvilke der stadig syndes, er Spørgsmaalet om Uddeling af Planter til Fredskovplantager og Skove. Jeg tror ganske vist, at det efterhaanden er ret sjældent, noget saadant finder Sted, men der er nogle Tilfælde hvert Aar, og det er næsten givet, at disse faa Tilfælde kommer til at volde Hedeselskabet og Plantningsforeningerne Vanskeligheder.

Det er ganske nødvendigt hvert Aar, inden Bestillingerne indsendes til Hedeselskabet, at gennemgaa dem Lodsejer for Lodsejer for at se, om der kan være Grund til at nære Mistanke paa dette Punkt. Selv om Bestyrelsen eller Hedeselskabets Medlem i denne ikke ved en Gennemgang af Listen kan konstatere, om der er Tale om Overtrædelse, maa det dog i alle Tilfælde vække Mistanke, naar en Mand bestiller f. Eks. 10 000 Ask eller lign. Vi maa helt kunne undgaa denne ulovlige Uddeling af Planter, og jeg er meget ked af Aar for Aar at skulle indrømme overfor Myndighederne, at Overtrædelser trods de hyppige Paataler stadig finder Sted. Jeg maa desværre gøre opmærksom paa, at Tilskudene til Planter, der bevidst eller ved en Fejlagelse er udleveret til Brug i Fredskove, vil blive krævet tilbagebetalt af den paagældende Lodsejer eller eventuelt af Plantningsforeningens private Midler.

I samme Forbindelse maa jeg gøre opmærksom paa, at Plantning, der finder Sted direkte med erhvervsmæssigt Formaal, f. Eks. Anlæg af Juletrækulturer, Pilekulturer, Hybenkulturer eller lign., ikke er berettiget til Statstilskud. Af samme Grund har vi maattet meddele, at der til Smaaplantning ikke vil kunne gives Tilskud til mere end 6000 Planter pr. ha.

Der er — alt efter den enkelte Egns Trang til Læplantning og Udstrækning af den paagældende Forenings Omraade — en meget betydelig Forskel paa Arbejdets Omfang. Den i Aar jubilerende Tønder Plantningsforening har sat en smuk Jubilæumsrekord ved i 1945 at uddele 1 144 000 Planter. Det er, saa vidt jeg ved, første Gang Millionen passerer, og Plantningsforeningen kan være ubetinget tilfreds med sit Jubilæum.

Jeg tør vist uden ublufærdigt at rose Hedeselskabets Folk sige, at Skovrider Fromsejer, der desværre paa Grund af langvarig Sygdom ikke kan være til Stede her i Dag, har bidraget meget til det smukke Resultat ved sin store Flid og Interesse for Sagen og ved sin Evne til at faa Folk i Tale. Ved Siden af ham har Foreningens Bestyrelse, hvis Formand, Apoteker Kjems, er til Stede her i Dag, været med til at præge Foreningens Virksomhed, og til Apotekeren kan vi i Dag rette vor Lykønskning og Tak.

Næst Tønder Plantningsforening kommer Silkeborg Plantningsforening med 798 000 Planter, Give Plantningsforening med 778 000 Planter og Ribe Amts vestre Landboforening med 676 000 Planter.

Der kan ikke være Tvivl om, at de meget store Plantemængder, der er fordelt over alle Jyllands Egne i de senere Aar, vil komme til at præge Landskabet, og det er forøvrigt allerede nu tydeligt for den, der har Lej-

lighed til at gennemrejse Landet, at uhyre mange unge Læhegn og Smaaplantninger er ved at vokse frem.

De kollektive Læplantninger, som er udført af Hedeselskabets flyvende Korps, er nu ogsaa mange Steder blevet synlige i Landskabet, og at de i det store og hele vil blive til Gavn og Glæde paa de Egne, de er udført, mener jeg ikke, der kan være Tvivl om.

Gennem Det flyvende Korps er der indtil nu oprettet ca. 800 Læplantningslaug, Arbejdet er afsluttet i 150 af disse, og 275 er under Arbejde. Ialt er fuldført 15042 lb. km Hegn og tilplantet ca. 3700 ha i Form af Smaaplantning og Plantager paa under 5 ha.

Desværre har det ikke været muligt at fremme Arbejdet saa stærkt, som det fra saavel Ledelsens som Rekvirenternes Side har været haabet og ønsket.

Der er fra mange Sider i Aarets Løb fremsat Ønske om at komme i Gang med langt større Arbejdsstyrker, idet man har peget paa det ønskelige i, at de i sig selv meget vigtige Læplantningsarbejder bliver fremmet ved Beskæftigelse af rent lokale Folk. Det er navnlig L. A. B., de kommunale Beskæftigelsesudvalg og nogle enkelte Arbejdsanvisningskontorer, der har ønsket, at Læplantningsarbejderne i større Omfang end hidtil bliver udført med lokale arbejdsløse, saaledes at der ikke tages Hensyn til Rækkefølgen for Læplantningslaugenes Oprettelse, men kun til det øjeblikkelige lokale Behov for Arbejde. Hedeselskabet maa desværre give Udtryk for Betænkelighed ved en saadan Fremgangsmaade. Der vil ganske vist paa denne Maade kunne beskæftiges et betydeligt Antal Arbejdere ved Jordarbejde straks, men dels vil man, fordi de lokale Styrker erfaringsmæssigt, og som godt er, forsvinder, saa snart det normale Krav om Arbejdskraft melder sig ved Foraarets Komme, ikke kunne regne med en nogenlunde fast Styrke, dels vil det ikke være muligt at disponere fornuftigt m. H. t. Planter og dels vil det blive vanskeligt eller umuligt at sikre den Kontrol med de færdige Arbejder, som efter Hedeselskabets Mening er ubetinget nødvendige, hvis man vil sikre sig et forsvarligt Resultat af de trods alt ret kostbare Arbejder.

Paa Grundlag af de Erfaringer, som Hedeselskabet nu har med Læplantningsarbejdet, maa man sige, at en af de væsentligste Opgaver er at gennemføre, at Plantningerne af Lodsejerne bliver passet med Renholdelse, indtil de kan klare sig selv. Der foreligger ganske vist forud skriftlig Forpligtelse fra Lodsejerne og Plantningslaugenes Bestyrelse, men det har vist sig, at disse Forpligtelser ofte tilsidesættes, saaledes at Hedeselskabet i betydeligt Omfang har maattet overtage Vedligeholdelsen for vedkommende Læplantningslaugs Regning.

Skal Læplantningsarbejdet derfor udvides i stort Omfang og i hurtigt Tempo, saaledes at andre Institutioner, Kommuner, L. A. B. m. fl. kan udføre disse Arbejder, mener Hedeselskabet ikke at kunne paatage sig Ansvar for Læplantningernes Skæbne.

Efterhaanden som Korpsen er færdig paa en Egn, og Læplantningerne overlades helt eller delvis til sig selv, vil jeg finde det i høj Grad ønskeligt, at Plantningsforeningerne følger de mange nye Læhegns videre Skæbne. Hvor der ikke allerede er skabt Kontakt mellem Læplantningslaugene og de lokale Plantningsforeninger, vil jeg meget henstille, at en saadan Forbindelse søges etableret. Det vil utvivlsomt komme til at støtte saavel Læplantningsarbejdet som Plantningsforeningerne.

Enkelte Steder, bl. a. i Vendsyssel, har et saadant Samarbejde i flere Aar været i Gang.

Alt i alt maa man sige, at der for Tiden er god Gang i Plantningsarbejdet. Mange dygtige, energiske og interesserede Mænd sidder i Plantningsforeningernes Ledelse. Jeg synes næsten, at vi unge og yngre er ved at komme op paa Siden af den Generation af gamle Plantningsmænd, som vi alle har næret saa stor Beundring for.

Der er i Øjeblikket som ingensinde før Brug for en Indsats for at øge Produktionen, og gennemført Læplantning betyder overordentlig meget i saa Henseende. Kan vi fastholde Interessen og Tempoet fra de senere Aar, saa er der god Udsigt til, at vi kan naa det Maal, som de gamle Plantningskæmper havde sat sig, at faa hver Bolig, Have, Ager og Eng omgivet af tilstrækkelig Læ. Lykkes det blot tilnærmelsesvis, kan Plantningsforenin-

gerne med Rette sige, at Virksomheden har været til uhyre Gavn, ikke blot for den enkelte, men ogsaa for hele den danske Nation.

Forhandlingen

indledes af *Anders Nielsen*, Vattrup Lundgaard, der takkede for, at det var lykkedes at faa taget fat paa Arbejdet med Revisionen af Hegnsloven. Lad os endelig beholde de 10 % til særlige Formaal. Foreningerne har ved Administrationen deraf en hel Del Indflydelse, kan medvirke ved Demonstrationsplantninger og føre et vist Tilsyn, som er af stor Betydning.

Skovrider *Bavngaard*, Gatten, anbefalede at lade være at røre ved de 10 %. Det gælder om at finde frem til den bedste Form for Fornyelse af de gamle Hvidgranhegn og Smaaplantningerne, og der aabner Midlerne fra de 10 % gode Muligheder. Naar vi vil anlægge Demonstrationsplantninger støder vt hyppigt paa Vanskeligheder, fordi det viser sig, at der er tegnet Læplantningslaug for Det flyvende Korps. Folk venter og haaber paa, at det skal komme i Gang, men det trækker ud. Vi trænger til en Ordning, hvor Samarbejdet er sat mere i System. De forskellige Laug, der er tegnet, burde kunne faa nogen Besked.

Steenstrup: Det er ikke Hensigten at angribe de 10 %, men at kritisere Anvendelsen, og forsøge at faa Foreningerne til at ændre Signaler her. Naar en bestemt Forening paa et Aar har brugt 3000 Kr. til Uddeling som Præmier til 30 Mand, saa er der noget galt. Pengene skal anvendes rigtigt. Der er Formaal nok.

Bavngaard har Ret i, at det er vanskeligt med de mange tegnede Laug, der ikke kan komme i Gang, men Korpsets Ledere kan intet gøre og intet sige om Fremtiden. Det er trist at være Leder paa den Maade. Det er kun undtagelsesvis, vi af praktiske Hensyn er gaaet udenfor Rækkefølgen.

Jens Haugesen, Vivild: Der maa gøres, hvad muligt er, for at faa Korpsets virkelig effektive Indsats ført videre. Det bør ogsaa ordnes saadan, at en udarbejdet Plantningsplan kan suppleres med de Forskydninger, der kan komme til, inden Arbejdet igangsættes.

P. Klode, Resendal, bad om Oplysninger om, hvorledes det forholdt sig med Fredskovsforholdene ved Ejerskifte.

Steenstrup: Naar Statens Tilsynsførende med de private Skove efter Ejerskifte giver et Skøde Paategning om at eksisterende Skov er fredskovspligtig, noteres Paategningen i Tingbogen som Bevis for Fredskovspligten med mindre Ejeren inden 4 Uger efter Lysningen begærer Spørgsmaalet om Fredskovspligt undersøgt. — Gaar man ind for Tanken med at supplere de tegnede Laug, kommer det hele til at vare endnu længere, og saa bliver der endnu flere, der bliver snydt. Det kan vi ikke.

Da der ikke var flere, der ønskede Ordet, blev Regnskabet oplæst, og saavel Beretning som Regnskab godkendt.

I Tilslutning til Regnskabet oplyste Formanden, at der var drøftet Planer om at faa optaget en ny Læplantningsfilm.

Sølvbægrene uddeles.

Næste Punkt paa Dagsordenen var Uddelingen af Foreningens Sølvbægre. For 1945 blev Bægrene tildelt Revisor *C. Nielsen*, Nørresundby, Gdr. *Regnar Stengaard*, Nytoft Nørager, Gdr. *Chr. Riis*, Helleris, Uglev i Thy, og Gdr. *Chr. Thygesen*, Skovbjerg pr. Brørup.

For 1946 var det Gdr. *Laurits Hansen*, Askhøj, Lolland, Propr. *Taarning*, Torpager, Eskebjerg, Nordsjælland, Rentier *Hans Chr. Hansen*, Egtved, Gdr. *Niels Meilstrup Jensen*, Alstrup, Ullits, fhv. Gdr. *Niels Chr. Haugesen*, Vivild, og Apoteker *Kjems*, Løgumkloster.

Desuden foretoges Uddeling af Legater til følgende: For 1945: *Arthur Christensen*, Tolne, *Martin Sørensen*, Ejstrup Mark, *Chr. Søndergaard*, Ørtrup, og *Laur. Stigsen*, Østergasse. For 1944: *Johs. Olsen*, Nr. Knolde, Sønderlev, *Mogens Hornbæk*, Granholm, Vivild, *Niels A. Ottosen*, Hjortdal, *Fjerritslev*, og *P. Kr. Petersen*, Bæksgaard, Give, og for 1943: *Simon Nielsen*, Møldrup, *Martin Eskildsen*, Hinum, Grindsted, og *N. N. Kristensen*, Binderup, Jelstrup, Aars.

Alle Modtagerne var samlet omkring Talerstolen under Uddelingen. Hver enkelt blev hilst med Klapsalver, ligesom der blev gjort Rede for hver enkelt's Indsats. Det var overordentlig smukt at høre om disse Plantningsveteraners betydningsfulde Indsats og se de forskellige Ansigter, der alle bar Præg af Stolthed og Glæde over den tildelte Anerkendelse, en Anerkendelse, som ingen af dem havde tænkt paa eller ventet, da de tog Arbejdet op.

Apoteker *Kjems* fik derpaa Ordet og talte smukt for Skovrider *Fromsejer* og hans Indsats i Sønderjylland, men som paa Grund af Sygdom var forhindret i at være til Stede. Det vedtoges at sende ham et Telegram.

Ved Valgene blev Skovrider *Fromsejer* umiddelbart efter indvalgt i Bestyrelsen i Stedet for Skovrider *J. J. Holt*, Grindsted, som paa Grund af Alder ikke ønskede at modtage Genvalg.

Plantningskonsulenter.

Forstander *Hakon Sørensen*, Hornum, fik derpaa Ordet for i et kort Foredrag at gøre Rede for forskellige nye Synspunkter med Hensyn til den vejledende Virksomhed, saaledes som det er refereret fra Aars Plantningsforenings Generalforsamling i et tidligere Nummer af Tidsskriftet.

Forstanderen mente, at en Del af Statstilskudet fandt en bedre

Anvendelse, hvis det blev anvendt til Ansættelse af særlige Plantningskonsulenter rundt i Jylland. Saadanne Konsulenter var haardt tiltrængte, og for Halvdelen af Statstilskudet kunde der ansættes ca. 30 Konsulenter. Tilskudet havde i sin nuværende Form ikke den Betydning, man almindeligvis tillagde det, i Virkeligheden gik det meste af det til de forhøjede Priser, og for Forbrugerne betød Tilskudet ikke væsentligt. Det var ikke et Forslag, han stillede til Generalforsamlingen, men derimod en Henstilling til Bestyrelsen om at tage det under Overvejelse.

Afdelingsleder *Steenstrup* takkede for det tankevækkende Indlæg, hvis Formaal jo var at bringe Tanker frem, der kunde være Plantningssagen til Gavn, saaledes at man fik det bedst mulige ud af Statens Tilskud.

Den bedst mulige Vejledning er af den største Betydning, men jeg vil tro, at det vil være meget betænkeligt at anvende en større eller mindre Del af Statstilskudet til Løn og Rejseudgifter for særlige Læplantningskonsulenter.

Taleren mindede om, at De samvirkende Plantningsforeninger saa sent som i 1938 havde vedtaget en Resolution til Landbrugsministeriet med Anmodning om at faa Tilskudet sat op og fikseret til 50 % i Stedet for det tidligere svingende Tilskud, der engang var helt nede paa 20 %. Grundene til denne Resolution eksisterer stadig, nemlig den, at Tilskudets Størrelse først og fremmest er det, der sætter Fart i Læplantningen. Der vil komme en Tid, hvor Landbruget ikke har for meget Overskud, og da vil Tilskudet betyde endnu mere.

Hedeselskabets Forstmænd har forstaaeligt nok haft svært ved at komme rundt og yde Vejledning i de senere Aar, men der vil nu igen blive gjort, hvad muligt er for at tilpasse Personalets Størrelse efter Behovet. Vi har allerede faaet mange nye Folk, og vore Folk er anbragt saadan, at det ikke skulde være nødvendigt at sende Bud langt af Led for at tilkalde Vejledning. Vi har allerede mange Steder et fortrinligt Samarbejde med Landbrugskonsulenter, der er fortrolig med og endda fører an i Læplantningsarbejdet, og kunde vi faa det videre udbygget, vilde vi komme ind i en heldig Udvikling. Det er iøvrigt en Fejl, at der ikke paa Landbohøjskolen gives en mere systematisk Undervisning i Læplantning. Herfra burde Landbohøjskolen opfordres til at tage en saadan Opgave op. Frivilligt bør vi ikke gaa med til, at Tilskudet nedsættes.

Thygesen, Skovbjerg, fandt, at det gik fortræffeligt med den nuværende Form for Vejledning. Lad os blive ved det. Tilskudet gør meget stor Nytte.

Søndergaard, Ørtrup, vilde ikke opgive Tilskudet. Hvorfor skal vi

oparbejde en Sagkundskab, som vi allerede har. Vi er vist ved at faa Mindreværds-komplekser overfor Konsulenter.

Lærer *Øllgaard*, Hejbøl, fandt, at Hakon Sørensens Forslag var indlysende forkert. For Nybegyndere har Tilskudet afgørende Betydning. I de Egne, hvor der plantes, kender alle til Plantning, og Kredsforsstandernes Raad og Vejledning er meget værd, og disses Nabokritik kan ingen snakke sig fra. Lad os faa Vejledning i Form af Lysbilleder med Træer og Mennesker paa, historiske og nutidige — det er saadan Vejledning, det øvrige skal suppleres med, og ikke nye Konsulenter.

Karl Larsen, Overlade, fandt at det var godt, at denne Sag var kommet frem. Det har altid været saadan, at sendte vi Bud til Hedeselskabet, saa fik vi den Vejledning, vi ønskede. Hos os har vi Kredsforsandere, som vi søger at uddanne i Arbejdet ved Kursus. Til større Plantninger har vi antaget en særlig lønnet Mand til Hjælp.

N. Kr. Haugesen advarede mod at skære Tilskudet ned.

Røhr Lauritzen, der er Formand for det særlige Læplantningsudvalg og som var Gæst ved Aarsmødet, fandt, at det var en Opgave for Læplantningsudvalget, hvis Plantningsforeningerne ønskede det, at rette en Henvendelse til Landbohøjskolen om at faa Undervisningen i Læplantning taget systematisk op.

Konsulent *Landt Jensen*, Skanderborg, mente, at en bedre Uddannelse ogsaa var paa sin Plads, men det burde vist først og fremmest være Havebrugskandidaterne, der tog sig af denne Sag. Landbrugskonsulenterne meaa være orienterede om Tingene, men det maa være Hedeselskabet, der som hidtil tager sig af det. Et Samarbejde vil fremme Opgavernes Løsning.

Nye Serier af gode Lysbilleder oim Læplantning vil næppe være vanskeligt at faa frem.

Hakon Sørensen var glad ved de faldne Udtalelser, der jo i Virkeligheden var Tilslutning, idet alle Udtalelserne gav Udtryk for, at der var Brug for mere Vejledning.

Dermed sluttede Diskussionen og Aarsmødets Forhandlinger sluttede med et kraftigt besvaret Leve for Plantningssagen.

Om Aftenen var der en Festmiddag med meget stor Tilslutning og en lang Række Taler. Den følgende Dag foretoges en yderst lærerig Udflugt til Egnen sydvest for Silkeborg, omkring Nr. Snede og Ejstrupholm.

Forstander Th. Tøttrup, „Lyng“.

Forstander Th. C. F. Tøttrup, »Lyng«, døde den 15. Juli efter kun at have været syg i kort Tid.

Tøttrup, der blev omtrent 60 Aar gammel, var oprindelig uddannet som Landmand. I 1916 blev han ansat ved Hedeselskabets mose-

industrielle Afdeling, hvor han hurtigt blev en af Dr. Mentz's mest betroede Medarbejdere. I 1922 udnævntes han til Tørvekonsulent, og i denne Stilling forblev han, de sidste Aar dog kun løst beskæftiget ved Hedeselskabet, til han i 1934 overtog Stillingen som Forstander for Fængselselskabernes Optagelseshjem »Lyng« ved Stakroge. Her faldt hans egentlige Manddomsgerning, og her kom hans særlige Evner til fuld Udfoldelse. Han forstod den vanskelige Opgave, det er, at bringe Mennesker, der er kommet paa Kant med Samfundet, ind

under ordnede Forhold, og godt hjulpet af sin Hustru udvidede og forbedrede han Aar for Aar de ydre Rammer for »Hjemmet« samtidig med, at han blev en faderlig Ven for de mange Mennesker, der blev ham betroet.

Paa »Lyng« iværksatte han straks en storstilet Produktion af Tørv, og til sin Død opretholdt han den Tilknytning til Mosebruget og dets Mænd, som han fik under sin Gerning ved Hedeselskabet. Han var saaledes Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af danske Mosebrugere og Redaktør af Foreningens Blad »Mosen«.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed.

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i April Maaned 1946.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 372 Arbejder omfattende 1286 ha til en samlet Udgift af 1 354 160 Kr. Heraf var 355 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1008 ha (Udgift 1 062 130 Kr.) og 17 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 278 ha (Udgift 292 030 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 367 Arbejdsplaner omfattende 1188 ha til en Overslagssum af 1 430 245 Kr. Heraf var 352 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1045 ha (Overslagssum 1 244 005 Kr.) og 14 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 140 ha (Overslagssum 116 240 Kr.) samt Sag under »Forskelligt«: 1 omfattende 3 ha (Overslagssum 70 000 Kr.).

— — —
 Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i Maj Maaned 1946.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 541 Arbejder omfattende 1920 ha til en samlet Udgift af 1 755 700 Kr. Heraf var 529 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1745 ha (Udgift 1 683 600 Kr.) og 12 Vandløbsreguleringer med et interesseet Areal paa 175 ha (Udgift 72 100 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 281 Arbejdsplaner omfattende 1663 ha til en Overslagssum af 1 252 560 Kr. Heraf var 267 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 821 ha (Overslagssum 1 022 210 Kr.) og 14 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 842 ha (Overslagssum 230 350 Kr.).

— — —
 Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i Juni Maaned 1946.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 725 Arbejder omfattende 2465 ha til en samlet Udgift af 2 426 805 Kr. Heraf var 706 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 2230 ha (Udgift 2 246 420 Kr.) og 19 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 235 ha (Udgift 180 385 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 316 Arbejdsplaner omfattende 1823 ha til en Overslagssum af 1 689 075 Kr. Heraf var 298 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1031 ha (Overslagssum 1 234 825 Kr.) og 18 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 792 ha (Overslagssum 434 250 Kr.).

C. V. S. L.

Mindre Meddelelser.

Klitvæsenet har truffet Aftale om Køb af ca. 700 Tdr. Land til en ny Klitplantage mellem Abildhave og Østerild i Thisted Amt.

*

Ringkøbing og Omegns Plantningsforening har overrakt *Ole Svendsen*, Rejlkjær, et smukt Maleri, udført af Kunstmaler Rytter, som en hædrende Anerkendelse af Svendsens Indsats som Plantningsmand.

*

Fem Kroner pr. Td. Land Hede.

Afdøde Pastor Otto Sommer (Sognepræst i Grindsted-Grene) har i sine haandskrevne Optegnelser fra 1914 fortalt lidt om, hvorledes det gik til, at Frodeslund Plantage ved Grindsted blev oprettet:

I Sommeren 1888 havde jeg Besøg af min Barndomsven Dr. med. Anker Frode Rasmussen, nu Overlæge ved Sct. Josefs Hospital i København. Vi var begge et Par og 30 Aar, og Doktoren blev meget begejstret ved at se og iagttage de Plantningsarbejder i Heden, som baade jeg og i langt højere Grad Bønderne foretog. Han fik Lyst til selv at eje et Stykke Hede og plante deri. Vi gik over til min Nabo Syd for Grindsted Aa, Søren Præstegaard, og spurgte om vi kunde købe et Stykke Hede. Jo! det var der intet som helst i Vejen for. Doktoren kunde godt faa en Snes Tønder Land. Hvad det skulde koste?

Kan 100 Kr. være for meget?

Nej, dem kunde Søren faa straks.

Saaledes ordnedes denne Handel. 100 Kr. for 20 Tdr. Land! Saa billigt kunde man endnu den Gang købe et Stykke raa Hede. Det var 5 Kr. pr. Td. Ld.!

Dette var Begyndelsen til Frodeslund Plantage. Dr. Halk lod sin Plantage gaa ind under Hedeselskabets Tilsyn. Senere købte Dr. Halk adskiligt mere Hedejord her i Sognet, ligesom han købte en større Hedestrækning ved Glyngøre, hvor han opførte en Villa og beplantede Heden.

*

Flere Hundrede Faar er nu anbragt paa Karup Flyveplads store Arealer for derved at muliggøre at holde Græsset nede i passende Højde paa Græsmarkerne omkring Startbanerne.

*

Hyvild Sande Ungdoms Plantage har holdt Generalforsamling og vedtaget at udvide Plantagen med 22 Tdr. Land, der er tilkøbt af afdøde Niels Østergaards Ejendom »Mortensborg«. Regnskabet balancerede med 3591 Kr. og Nettoformuen udgjorde 5678 Kr. Det er fastsat i Vedtægterne, at Plantagen aldrig maa give Udbytte til Aktionærene.

*

Et Jubilæumsskrift.

Under Redaktion af Forstander *J. K. Jensen*, Haslev, og Konsulent *K. J. Kristensen*, Næstved, har Præstø Amts Grundforbedringsudvalg udsendt

en smukt illustreret Redegørelse for Virksomheden gennem 25 Aar. Skriftet fortæller om Udvalgets Oprettelse, og dets Arbejde gennem Aarene for at »gøre Landet større«, efterhaanden som en Række temmelig værdiløse Arealer blev kultiveret. Arbejdet har haft et meget stort Omfang i Aarenes Løb, idet der ialt i det nævnte Tidsrum er udsendt 6250 Dræningsplaner omfattende 24000 ha og 1910 Planer for Vandløbsreguleringer, saaledes at der er fuldført for 16 Millioner Kroner. Udvalget regner med, at 66 % af de udførte Projekter er gennemført.

I Beretningen fortælles ligeledes om Udvalgets øvrige Arbejde med Forsøg, Undersøgelser og Vejledning paa forskellige Omraader.

*

Norsk Statsgaranti for Tørv.

I Norge garanterer Staten ogsaa i Aar for Afsætning af indtil 150000 Kubikmeter Tørv, naar Producenterne inden 1. Juli havde ansøgt om at faa Del i Garantien. Garantien træder i Kraft, naar Producenterne inden 15. Septbr. opgiver, hvor megen Tørv, der ikke var solgt pr. 1. Septbr., men kommer dog kun til at omfatte den Tørvemængde, der ikke er solgt 1. Marts 1947, og Statens Forpligtelse bliver 5 % under de gældende Maksimalpriser.

*

A/S Hundsbæk Plantage har holdt Generalforsamling, hvor det oplystes, at Plantagen i Femaaret 1940—45 har maattet levere en Plighthugst paa 1500 Rummeter. Regnskabét udviste 500 i Overskud. Til Bestyrelsen valgtes Formanden, fhv. Sognefoged A. Andersen.

*

Under Foreningen Vestjyllands Mergelforsyning vil der blive stiftet et nyt Selskab i Ballum.

*

Ny svensk Skovlov.

Den svenske »Skogstyrelsen« har nu afgivet en Betænkning med Forslag til en ny svensk Skovlov. I Formaalparagraffen hedder det, at Hovedprincippet for Skovdrift maa være, at Skoven drives saaledes, at Jordens Produktionsevne udnyttes paa bedst mulig Maade under Hensyntagen til, at der naaes et tilfredsstillende økonomisk Udbytte og saa vidt muligt en jævn Afkastning.

Der indføres en Del nye Regler. I private Skove, der normalt kun udnyttes til Ejerens eget Behov, maa Hugst til Salg kun udføres med Skogstyrelsens Tilladelse. Paa større Skovarealer maa Hugst af ældre Arealer ikke ske i saa stort Omfang, at den jævne Afkastning afbrydes. Ejere af Skovarealer, der er forsømte og i utilfredsstillende Tilstand, kan tvinges til at gennemføre Kulturarbejder.

*

Sveriges Utsædesforening har i Anledning af Foreningens 60 Aars Virksomhed udsendt en smuk Oversigt over Arbejdet og de opnaaede Resultater i Perioden 1886—1946, dog med særligt Henblik paa de sidste 10 Aar, idet der i 1936 udsendtes et særligt 50 Aars Festskrift.

*

Grindsted og A. Sognes Mergelskab er paa en Generalforsamling den 15. Juni blevet ophævet efter at have arbejdet siden 1925. Ialt er der paa Selskabets Foranledning udkørt ca. 43 000 Kubikfavn Mergel, og Pengeomsætningen har ialt været ca. 6 Mill. Kr.

*

Døstrup-Skærbæk Mergelskab, der har arbejdet siden 1934, er blevet ophævet, efter at der nu ialt er udkørt ca. 55 000 Kubikfavn Mergel.

*

70 Aar.

Forstassistent *S. M. Back* fyldte den 31. Juli 70 Aar, og har samtidig faaet bevilget sin Afsked fra Hedeselskabets Tjeneste.

S. M. Back har haft Bopæl paa Høgildgaard og har i mange Aar ledet det daglige Arbejde i Høgildgaard Plantage, der tilhører Godsejer Pontopidan.

Som Assistent og daglig Medhjælper gennem mange Aar hos Direktør Chr. Dalgas paa Birkebæk er han kommet i Forbindelse med alle Hedeselskabets Forstmænd, og han har ved sit rolige, behagelige Væsen og sit samvittighedsfulde Arbejde vundet sig mange Venner blandt Kollegerne og mellem Hedeselskabets Klienter.

Hedeselskabet og alle hans Venner ønsker ham en Række gode Aar, naar han nu forlader den Virksomhed, som han har ofret sin Tid og alle sine Kræfter.

*

A/S Stilde Plantage fejrede den 28. Juni sit 60 Aars Jubilæum. — Det er dog anden Gang, Jubilæet er fejret, idet Plantagen oprindeligt er anlagt 1868 af »Selskabet for jydsk Heders Beplantning«. Dette Selskab gik imidlertid i Stykker i 1886, hvorefter Egnens Beboere dannede et nyt Selskab og overtog Stilde Krat og der begyndte Plantninger.

Paa Jubilæumsgeneralforsamlingen redegjorde Formanden, *Chr. Thygesen*, Skovbjerg, for Aarets Forløb. Det Areal, der var afrevet efter Ordre af Tyskerne, er nu igen tilplantet. Der udbetales 12 % i Udbytte. Til Bestyrelsen genvalgte Gaardejer *Jens Larsen*, Holsted. Det vedtoges at bygge en Skovriderbolig til Hedeselskabets Skovrider, der derved vilde faa Bopæl i Skoven.

*

Paa Mergelselskabernes Aarsmøde i Viborg den 11. Juli kom der en lille Ting af historisk Interesse frem. Proprietær *J. M. Hejlesen*, Mølgaard pr. Asdal fortalte om Tiden, da Mergeludkørsel paa flyttelige Spor blev taget op. Som ung Mand var Hejlesen stærkt paavirket af den kendte Foregangsmand *Fr. Krogh* i Brønderslev, der døde i 1921, og da Hejlesen i 1897, efter en Rejse rundt i Landet, kom hjem igen, havde Krogh spurgt ham om, hvad han særlig havde lagt Mærke til. Hejlesen fortalte da om, hvorledes han

havde set Hedeselskabet bruge Tipvogne paa flyttelige Spor til at køre Sand og Ler paa Mosearealer med for at kultivere disse. »Kan vi ikke laane saadanne flyttelige Spor hos Hedeselskabet og bruge dem til at køre Mergel ud med?« havde Hejlesen spurgt. Og Krogh havde taget Ideen op. Hedeselskabet havde imidlertid ingen Spor at leje ud, men Krogh havde arbejdet videre med Tanken, og med Hedeselskabets Hjælp havde man søgt Staten, saaledes at det i 1901 endte med en Bevilling til Hedeselskabet til Indkøb af flyttelige Spor. Paa den Maade kom i 1904 Mergeludkørslen i Gang med 3500 Alen flyttelige Spor fra Stubdrup Mergelgrav til Snaphede. Det blev Begyndelsen til de Hundreder af Kilometer flyttelige Spor, som Hedeselskabet efterhaanden anskaffede og hvormed der indtil 1934, da Lastbilerne helt havde erobret Udkørslen, er udkørt lige ved 13 Millioner Kubikmeter Mergel.

*

Egeris Plantage

har i Forbindelse med Generalforsamlingen afholdt en Festlighed i Anledning af Plantagens 75 Aars Jubilæum.

Paa Generalforsamlingen genvalgte *N. Vesterager*, Vorgod, og Formanden, Rentier *Svenning Jensen*, Videbæk, redegjorde for Arbejdet. Der udbetales 10 % i Udbytte.

Plantagens mangeaarige Plantør *Chr. Fonager*, der nu fylder 80 Aar, har søgt sin Afsked og blev ved Festen stærkt hyldet.

*

Gerndrup Plantageselskab ved Vejen har holdt Generalforsamling. Formanden *S. Th. Jensen* oplyste, at der var nyplantet ca. 90 000 Træer. Regnskabet balancerede med 14 224 Kr. Skovrider *Kelp* nyvalgte til Bestyrelsen.

*

Houborg Plantage,

Plantage Nr. 1 i Hedeselskabets Register, har holdt Generalforsamling. Formanden, Mejeribestyrelser *Rossau* udtalte smukke Mindeord om den afdøde tidligere Formand, Kroejer Poul Nicolajsen, Houborg. Det oplystes, at Salg af Gavntre havde udgjort 17 983 Kr., Brænde 23 557 Kr. og andre Effekter 8 774 Kr. Der udbetales 17 % i Udbytte. Status balancerede med 119 908 Kr.

*

Penge er Ansvar.

E. M. Dalgas havde meget stor Indflydelse paa de Mennesker, han kom i Berøring med. Et Eksempel herpaa fortælles i en aarhusiansk Familie, der derved mener, at de skylder gamle Dalgas stor Tak. I 1874 kørte Gaardskarlen hos Jægermester C. C. Klüwer i Silkeborg meget hyppigt for Dalgas paa de lange Ture ud i de vestjydske Hedeegne. En Aften var de kommet til Sdr. Omme Kro, og da Aftensmæden var spist og Hestene røgtede, var Gaardskarlen faldet i Kortspil i Krostuen. Det gik hverken værre eller bedre, end at han efterhaanden sad og tabte godt 20 Rigsdaler. Da han blev klar over, hvor galt det var — det var en kolossal Sum dengang, omtrent en Aars-

løn for ham — listede han paa Strømpesokker op ad Trappen til Dalgas, der allerede var gaaet i Seng — og bad om at maatte laane Pengene.

Der kom han imidlertid til den rette. Dalgas stod op af Sengen, gik en lang Stund op og ned af Gulvet og gav ham saa Pengene til at gaa ned at betale med, men bad ham komme tilbage til ham igen med det samme. I Mellemtiden havde Dalgas taget Tøjet paa, og nu fik Gaardskarlen en Omgang, der ikke var blid. Dalgas fortalte ham om, hvad Penge var til for, hvad de betød, naar Skilling blev lagt til Skilling, og hvor meget nogle faa Rigsdaler kunde udrette, naar de blev brugt paa rette Maade. »Penge er noget, der er Ansvar forbundet med,« sagde han, »og taber man først Sansen for at forstaa, at de kun er betroet Gods, bliver man aldrig til noget, for saa sløves ogsaa andre af Menneskets gode Egenskaber.«

Siden dengang rørte Gaardskarlen aldrig mere Kortspil, og faa Aar efter etablerede han sig i Aarhus og blev en holden Mand. Men Dalgas' Ord til ham, huskede han og gav videre til sine Børn.

*

Laurits Andersens Fond

har tildelt Professor *Hj. Jensen*, Dr. agro. *F. Steenbjerg* og Hedeselskabets Distriktsbestyrer i Roskilde, Lektor *J. M. Jakobsen* 2000 Kr. til fortsatte Undersøgelser med Forsøg med Henblik paa Forhindring af Okkerdannelse i Drænrør. — En Beretning om disse Forsøg blev offentliggjort i Hedeselskabets Tidsskrift Nr. 5 d. A. og en foregaaende smst. Nr. 5 1938.

*

Ulfborg Aktieplantage

fejrede den 1. Juli sin 75 Aars Stiftelsesdag med en »Hedefest« i Plantagen, der nu er paa 600 Tdr. Land. Da Selskabet dannedes i 1871 var Aktierne paa 20 Rigsdaler, senere ændret til 40 Kr., og oprindeligt blev der købt 120 Tdr. Ld., men efterhaanden er Plantagen udvidet. I 1883 tilkøbtes der saaledes 150 Tdr. Ld. for 10 Kr. pr. Td. Ld. Den eneste Gang, der har været udbetalt Udbytte, var i 1921, da der udbetaltes 100 % — ellers er Overskudet brugt til ny Udbygning af Plantagen. Den nuværende Plantør er *Ib Bank* og Plantagens Formand er Gaardejer *Søren Bro*.